

Nem engedélyezték a magyar állásnélkül tisztviselők gyűjtő akcióját

Az Uj Kelet tudósítójától

Az elbocsátott magyar tisztviselők: államiak, vármegyeiek és városiak, mint ismeretes, hónapok óta súlyos anyagi viszonyok között élnek. Noha esküre jelentkezték, nem fogadták vissza őket, sem járandóságukat, sem nyugdíjilletményeiket nem folyósítják. Sok száz család valóságban nyomorog; a jó időkből megmaradt holmijaik egymásután szilogháza körülnék. Akiknek csakmunkátetése volt, valahogyan elhelyezkedett, persze nehezebb munkával járó állásba, többben közülük mesterségei is tanultak, de az idősebbek nem tudták ezt az átmenetet végigélni. A túl bironyaltalansága elől akarnak az állás-talan tisztviselők védekezni azért, hogy társadalmi ton gyűjtést rendeznek.

E célra alkalmi bizottság is alakult Tóth György volt táblabíró elnöke alatt. A bizottság annak rendje és módja szerint kérvényt intézett a belügyminiszterhez. A belügyminisztérium a kérvényt néhány héttel később átadta a munkaügyi minisztériumban, mint arra illetékeshez. A munkaügyi minisztérium azonban a maga részéről nem ismerte el a kérdésben döntésre való jogát, hanem a kérvényt visszaküldte a belügyminiszterhez azonnal a megjelölésével, hogy a belügyi kormányzat véleményezése alapján a munkaügyi minisztériumnak van csak joga a végrehajtáshoz.

A belügyminiszter véleményezése megérkezett a kolozsvári munkaügyi osztályhoz. A véleményezés a kérdés a következő indokollással nyújtotta vissza: „Nem lehet megadni az engedélyt, mert ennek államellenes agitációs színe lehet. A kérvényben szó van ugyanis a lecsatolt területekről, ennek irredenta szándéka világos.”

A végéről értesítést kapott a prefektúra is, amely erről nyomban tudatta Tóth György v. táblabíró. Az alkalmi bizottság elnöke ma délelőlt dr. Mótes Péternél jelentkezett és megmagyarázta, hogy a kérvény egyes kitételeit Bukarestben félreértették, mert a lecsatolt részekről szólik kitételek nem akar egyebet mondani, mint azt, hogy

csakis azon tisztviselők javára kívánunk gyűjtani, akik egykor Magyarország szolgálatában állottak, de a román területi megannyagotbodás következtében most idetartoznak. A prefektus a magyarországi tudomásul vette, átadta az eredeti kérvény másolatát és csütörtökön, amikor elutazik Bukarestbe, a

villamos úton pályázatának perfektlása céljából, ezt is magával viszi. A magyar tisztviselők alkalmi bizottsága egyúttal az összes szenátorokhoz és képviselőkhez kérvényt, külön felhívást intéz, amelyben kéri fogják, hogy az állásnélküli tisztviselők ügyét tegyék magtérre.

Bonar Law újabb nyilatkozata a Palesztina-kérdésről

Az Uj Kelet tudósítójától

London, november 14. Bonar Law Leedsben nemrégiben politikai beszédet tartott, melyben nyilatkozott a közeli Kelet sorsáról is.

— Kormányunkat — mondotta — valóságban ostromolja a sajtó, hogy nyilatkozunk, vajjon megtartjuk-e Palesztina és Mezopotámia fölött a mandátumunkat, vagy pedig visszahívjuk e helyekről csapatunkat. Nagyon meglepett, amikor hallottam, hogy Asquith a csapatok visszahívása mellett foglalt állást. Nyilatkozatát a magam részéről elvettem. O persze könnyen nyilatkozhatott, hiszen felsőfokú tette és tudatában volt annak, hogy a választások után nem ő fog kormányt alakítani. Meg vagyok róla győződve, hogy a kormány, amelynek az élén állok, az új parlament összehívése után is vezetői fogja az ügyeket és ilyen körülmények között nem is tehettem volna ilyen ígéretet, hogy csapatunkat a közeli Keletről visszavonjuk. Annyit mondhatok, hogy mi ezt a kérdést nagyon komolyan vesszük, de mint nép, semmiképpen sem helyezkedhetünk arra az álláspontre, hogy csak olyan köztaláltségra vállalkozunk, amely nekünk hasznot hoz. Ellenkezésképp: nekünk alaposan meg kell vizsgálnunk, hogy kötelezettségeink által milyen mértékben vagyunk kötelezve. Nekünk a népek tanácsa nem csak jogokat adott a mandátummal, kötelezettségeket is hárított ránk.

A lengyel kormány a mandátumról

Varsóból jelentik: A nemrégiben megalkotott lengyel nyelvi asszidó nspilap, a „Nowiny Codzienna” egyik munkatársa felkérte Narutowitz len-

gyel külügyminisztert, precízírozza álláspontját a Palesztina-kérdésben. A miniszter a hozak intézett kérdésekre csak általánosságban óhajtott felelni, a részletes kérdésekre Tarnowsky József meghatalmazott miniszter, a külügyek propaganda osztályának vezetője felelt.

Kijelentette, hogy a Palesztina-kérdésben a lengyel kormány határozottan nem foglalt állást, de a népszövetségi a és tizenkettedik teljes ülésén a lengyel álláspont körvonalaztatott. A lengyel köztársaság delegátus megelégedést fejezte ki afelől, hogy végre elérhetővé vált a mandátum-rendszer és sikerült a mandátumok feltételit megállapítani.

Arra a kérdésre, hogy a palesztinai assidó nemzeti otthon milyen befolyással lesz a Palesztinán kívül élő assidóság helyzetre, Tarnowsky miniszter így felelt:

— A Balfour deklaráció értelmében meg kell alapítani, hogy a palesztinai assidó otthon felépítése nem befolyással a Palesztinán kívül élő assidóság jogi és politikai helyzetére. Ami pedig a Palesztinával való kereskedelmet illet, biztos vagyok benne, hogy a lengyel kormány e kérdéssel alaposan foglalkozik és ennek bizonyossága az a tény, hogy a kormány Palesztinában konzulátust állt föl. A konzul munkaköre gazdasági természetű lesz, de egyúttal közigazgatási tevékenységet is fog kifejteni olyan irányban, mely segítésgere válik mindazoknak, akik Lengyelországból Palesztinába vándorolnak, vagy onnan vissza akarnak térni a lengyel köztársaság területére.

A zoológia és a feminizmus

Az Uj Kelet tudósítójától

Lucretia Car, az ismert feminista vezető érdekes cikket írt a „Diminuta” tegnapi számában a férfi címen. A cikk felhívja az új román alkotmányt előkészítő kormány figyelmét Remy de Gourmont híres könyvére a „La physique de l'amour”-ra, amelyben a híres író végigvett olvasóját az egész állatvilágon és behívnyítja, hogy az állat-nemes legfőbbjénél a nő a felsőbbrendű és a nímek csak alárendelt, alá-zatos, mindenre kész eszközei a nő-ténynek. Soha nem jutca csébe a szorgalmas méheknak, hogy megtagadják a fűlétehebb alatíválói hűségét a méh-kiálynótól. A him pök a legnagyobb megnyugvással szöigál eledélit nőjének, amikor a jövő generáció már biztosra van és a „levitizált him”-et felfalja. Az állatvilág nagy részében a „gyenge férfi” csak ocsma a nő számára. A tropikus égöv him madarai táncolnak és énekelnak az imádott nő előtt, amelyet meg akarnak bódítani és a nő irónikus cinizmussal, csak hosszúra „udvarlás”-nak enged. A him nyúl elől az anyanyul fiával kénytelen elbujdosni, mert a csilla apa nemcsak hűlenül elhagyja családját, de gyermekeit is megöli. Ki hitte volna, hogy a gyáva nyul, gyerekgyilkos „szörny”. De midtől eltelintve — végi be fejtegetéseit a feminista agitátor — gondolják meg a román képviselők és szenátorok: a természet királya az „Embar” életben a két nem viszonya nem sokkal különb. A meghnyasztódás, megelégedés a „szép nem” életére igazán nem igazolja a férfiaságról hangzottait frászokt és csak a mai társadalmi rend nyújt eszközöket a férfinek, hogy uralmat fenntarts. És minden törvényes elője gellenére is csak „látszólagos a férfi uralma.” Ha miniszterek, képviselők és szenátorok nem akarják egyenjogúsítani a nőt az előítéletek mellőzéssel, csak arról tessenek bizonyoságot, hogy gyöngöségük tudatában vannak és amikor a mai társadalom vezetője valójában annyira a nő, csak a formális, törvényes eszközököt igyekezenk a férfiak számára megtartani.

Ha Kelozsvára jön, ne mulassza el felkeresni az Uj Kelet könyvosztályát.

Szent Eliz

Egy modern leány regénye

Irta Szabó Imre (14)

— Azt hiszem, mondotta a leány-nak — hogy vélegényem meg fogja engedni a maguk felfegyverkezését. És ha nem, akkor én gondoskodom a védelmükről.

Az emberek hasszédelték; Kálmán és Elis megállapodtak, hogy néhány óra múlva találkoznak. Elis az asszonyokkal a pap házába tért vissza.

Napos, enyhe délután volt, és az minden fájó szépsége regeit a fakoronái között, az erdő schajtott, amikor gyenge fuvallat végigszuhogott a gyérülő aranyfarga és vörös lombok között. Elis és Kálmán lóháton sétáltak az erdőben.

Kálmán idilinek szánta ezt a néhány órát. Harcai, fogságba esése, a kényszermunka, a fogságtábor börtönös, káros, elavanyodott élete és újjáéledése a forradalomban, ezek kiestek ebben az órában tudatából. Mintha Pesten lett volna a kamara-erdőben, ahova szép éss rapokon kilovogóink szokott Elizzel; ez avar és lehullott hárslóvíl rezegegn lármásott a lovak patái alatt, ez olyan jól esett most Kálmánnak. Minden himuszikált belőle, amit emberi boldogságnak tudott. Pásztorcip és násszinduló és nagy szimfónia. Lebarnni tudott volna isten előtt, hogy ezt a napot megérni engedte.

Elis azonban nem így volt hangolva. Nem engedte, hogy Kálmán megcsókolja.

— Amig ilyen cinikusan intéretek a forradalmat — mondta és hangja szinte sírásra fordult — addig nem tudok szeretni.

— Milyen gyerek vagy! — bosszankodott Kálmán — tudhatnád, hogy a forradalomban némelyeknek alul is kell maradniok.

— Némelyeknek, de nem egy egész nemzetnek. Némelyeknek és nem állatienoknak!

Érdesen, szinte provokálón hangzottak a szavak, Kálmán nem csitítgathatott. Ő is keményen felelt.

— Félrevezetés, Elis. A zsidó népet senki sem bántja, ha a forradalom oltalma alá adja magát. De a zsidó nép máskor és a maga külön világát akarja élni!

A válság Elist föllelk-sítette. Megállította a lovat és így esembe került Kálmánnal.

— Látod, magd is rájöttél. A zsidó nép a maga külön életét akarja élni. Ezt az akaratot pedig a forradalom nem konfiskálhatja el. Beesületes forradalom ezt az akaratot támogatni tartozik!

Kálmán nyugodtan kérdezte: — Most mond meg, mit kívánsz zsidóid szeméire?

Fél kellett hasognis, hogy vale, a szatós fiával szembe a zsidóként a kieri milliomos leányának kelljen hadakoznia.

— Akarom, hogy a forradalom a zsidó népet fegyveresse föl, mert csak így tud védekezni mindenféle zsivány-népség ellen.

— Ezt nem tehetem. Meggyőződésem nem engedi, sem a forradalmi fegyelem.

Majd kérielően hozzátette: — Nézd Elis, hagyjuk ezt talán máskorra!

A leány hajthatatlan maradt. Kimentek az erdőből, Elis lassított a

lőrél és közönös nélkül magára hagyta vőlegényét.

Haszont a rabbi házába, de utközben — indulatai lecsillapultak — kiesselle, ha máséket nem, lopai fog fegyvereket a zsidóknak. A kievi asszonyt beleártotta a dologba, és mindenben hűségesen követte és másnapra a leányt is, aki annyira követelte a nők felfegyverését, magához kérte.

Vacsoránál szöbőjt Breine asszony függönye. Elis megkérdezte, kaphat-e belőle egy darabot, hogy emlékül eltehesse. A papné nyomban előszedte az imhátról köbén visszahozott szent függőnyt a vasládából, amely már egy neveszetes szekerénytakarót rejtett. Ennek a kitételeit vacsora után így mondta el a rabbi felesége:

„Ez a függőny elég régi. Nagyanymam visszaemlékezett arra, ahinek a drágakővei és igazgyöngyei bele vannak himelve.”

És a papné megmutatta a fehér brokát szanyhimséit kösött a szép briliánsozat, a tiszta türkizköveket, a tengeröid szifókat és az anyhén osilógó, bágyadt gyöngyöket. Aztán folytatta:

„Nachman Freidess a város legelőkelőbb és leggazdagabb zsidója volt. A legtöbb és legnemesbb szőrméket ő küldte a leipzigi vásárra, a vagyona óráról órára nőtt önmegsőt. Nem volt mátkázaga rá, mert bazulról is nagyon nagy jómódban élt, de a gazdaság természeté meg nagyobb gazdagságot szerenit. Csakhogy Freidess, aki tanult ember és jószívú volt, pénzének jeletékegy részét közbjóra fordította. A kormányoknál ő járt el, ha a zsidókkal méltatlanság történt. A község tanács-

kozásában neki volt a legenyosabb szava. Adakozásokban mindig az első volt és a legtöbbet adakozó. Szombaton és ünn-pszapokon a templomban szótár, hogy a férfiak adakozásokat vállalnak, ezért joguk van hüllőbözött tiszteltbeli funkciókra. Freidessnél család hagyomány volt, hogy az engedtelő napon ő váltta meg a frigysek-rény felnyitási jogát. Ötven esztendeje gyakorolta ezt a jogot.

Öregségére azonban Freidess rohamosan lacussott. Egy alkalommal túsomészette föl nagy rakatát, máskor nagy pénz uszott el egy vállalkozáson és volt idő, amikor nagy olcsóság állott be és kölcsönfénzkeket is elváltak. Freidess kérvényen volt elbocsátani alkalmosait, nem járhatott és nem küldhetett senkit a leipzigi vásárra. De azért a hástartása a régi maradt, igyekezett a család tekintélyét föntartani és adakozásain nem lehetett megérenni, hogy lekerült a régi poctról.

Azban az időben pedig egy fiatal ember, bizonyos Mordche Benocow, egy cseléd f a Alándóban emelkedett jó mód-ban. Darvz, rossziradulatu ember volt, aít a városban azért „Mordche Hámán”-nak gnyolták. Ez a Hámán, amikor meggyőződött, előkelőn kezdett berendezkedni. A templomban föl, a rabbi kö-elében vásárolt újlat, adakozat és kezdett felavatkozni hűbőség ügy-kebe. Igyekezett nálcsonni Nachman Freidess. Az embereket bizony bosszantotta az a tülek-dév, de mit lehetett tenni: „Asinek megvan a szája, annak megjön a szája” — mardják.

Es egyszer, egy ongeszlelő napon amikor a templomszolgá licitálni kezdett a frigysek-rény felnyitására, az új gazdag, Mordche Hámán is megcsókolta. (Folytatjuk.)

Rod

Szereze ezer fé

Buda nyomozó helyzet az egyik nemcsak drágaság panaszok vanoz r öltözet r egy olos megudja

Illeté vette: 6 szült t-jé millió l ember hiányosa helyesbe ket nem nem tu tére, me bilis besz t-megiesé gya k tessen a Podig a megtelelt nyraanya mar tis-mezog az ara es va voret m szövet, an mása ken scviot, a a 12.000 koronas s foglal el a annyira ne koronájá min.0000 5000 koron ever coat adu a 10 valódi so azövetek a körüli mor

Ha 46-50 ru tokát, ha rátkozni a árakkal . . habátokkal daktal. A sstraja uja hogy a for még ebben salékhai fog

Tény a csak a mi akik termé szben ocsé közsöngne esialtató k diltatja régi időben egy agyavonast A közsöngé lehet viselni tartott szint

Az ósz, tással minte ruhát és a a meenyiség 12, illetőleg Minden f fergat meg esekély ösz mondhatjuk, meesen halad dás felé.

Hszel ez a lényt, hogy szomben a v csak vidékial dapsiti divat nődlog nyila a vidéki vá nézik, ahogy ógek földija

— Drág Bósból jelen nyitást deo Egy hulla elég csatrák koron

Nyom

a feminizmus

tudósítójától —
 mert feminista ve-
 irt a „Diminuta”
 a férfi címen. A
 román alkotmányt
 figyelmét Remy de
 yrére a „La phy-
 s, amelyben a híres
 szóját az egész ál-
 nyítja, hogy az állat-
 a nő a felsőbb-
 esk alárendelt, alá-
 esaközei a nő-
 n jutna eszébe a
 k, hogy megtsed-
 ativalói hűségét a
 him pót a legna-
 al szolgál eladatul
 vő generáció már
 „levitelték him”-et
 nagy részénél a
 oicoma a nő stá-
 göv him madarai
 nek az imádott nő
 akarnak hódítani és
 nussal, csak hossz-
 enged. A him nyul
 ival kénytelen el-
 alla spa nemcsak
 aladját, de gyerme-
 hitte volna, hogy
 kgyilkos „usörny”-
 intva — végül be-
 minista agitátor —
 máu képviselő és
 zoi királya az „Em-
 nem viszonya nem
 meghunyászkodás,
 ép nem” elérésé-
 je a férfiaságról
 at és csak a mai
 ujt eszközökkel a
 imát fenntartás. És
 Sja gollensé is csak
 uralma. Ha mi-
 t és szentatörök nem
 hani a nő az első-
 l, csak arról tesz-
 hogy győngeségük
 smikor a mai tár-
 lójában amugyis a
 törvényes esko-
 a férfiak számára

Rongyos Budapest

Százezer koronás ruhaárak. Ötszáz-
 ezer férfi közül csak harmincezer
 csiáltatott ruhát

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, november 13. Az egyre
 nyomorodóbb gazdasági és speciális
 helyzetűről nagyon jellemző cikket közöl
 az egyik budapesti napilap. Most már
 nemcsak a köznépesség panaszodik a
 drágaság miatt — írja a lap — de
 panaszolják a kereskedők is. Hat-
 van ezer koronába kerül a legsil nyabb
 öltözeti ruha és nyolcvan ezerbe kerül
 egy olcsóbb télikabát annak, aki most
 megtudja fizetni.

Illetékes kereskedelmi körök a kö-
 vetkező pontos statisztika alapján ké-
 szült tájékoztatást adják: Budapest egy-
 millió lakosa közül, ma nyolcvan ezer
 ember ruházódik rosszul, illetőleg
 hiányosan és ennek a fele férfi. Még
 helyesebb számmal — a gyermeko-
 kait nem számítva — 300.000 férfi
 nem tud ruhát csináltatni erre a
 tére, mert képtelen fedezni a horri-
 bilis beszerzési árakat. Ennek a nagy
 tömegeségnek, lévén Budapestnek na-
 gya kiúti idegenforgalma, természet-
 esen a szabóipar is megadja az árát.
 Pedig a fentemlített árak alig hogy
 megfizethetők az általános munkabér és
 nyelvényagdrágulás áránál. Ma
 már tíz-ezerézer korona között
 mozog a valamire való gyapjuszövet
 ára és van köztük szövet, az ugyne-
 veset mandarin és csikos nadrág-
 szövet, amelyekre négyre 16 000 koro-
 nába kerül. A 9-10 000 koronás
 szövet, a 12 000 koronás kangarn,
 a 12 000 koronás double, a 12 000
 koronás skóli gyapjuszövet mellett nem
 foglal el árakban méltatlan helyet az
 anyira népszerű burberry sem, 9000
 koronájai méterenként. A gyöngéob
 minőségű moson és a presidenci gyapju
 7000 koronás átlag körül mozog, a
 soper costéért, ha prima, meg kell
 adni a 10 000 koronát. Ugyanannyi a
 valódi scottish, míg a legolcsóbb
 szövetek ára 3000 és 7000 korona
 körül mozognak.

Egy rubara való gyapjuszövet tehát
 45-50 ezer koronába kerül, nem esoda
 tehát, ha a köznépességnek meg kell ba-
 rázkodni a százezer koronás ruha-
 árakra... 150 ezer koronás téli-
 kabátokkal és félmillió páriai bun-
 dákkal. A most megszűnt szabómunkás-
 strajk újabb béremelést hozott, úgy
 hogy a fenti jelölt árak valószínűleg
 még ebben a hónapban 50-100 szá-
 zalékkal fognak megrágnani.

Tény az, hogy eseket az árakat
 csak a miliomosok tudják megfizetni,
 akik természetesen csak egy cely-
 szem csekély részét teszik ki a nagy-
 közönségnek. A régi budapesti ruha-
 csináltató közönség csak f. l. l. l. s. s., for-
 dítatja régi ruháit, ha lehet. Az utóbbi
 időben egyre sürűbben lehet látni az
 egyneveset kétszer fordított ruhát.
 A köznépesség rájön, hogy még el sem
 lehet viselni a régebben már kopitnak
 tartott azint is.

Az ózi, téli szezonra állagszámi
 késsel mintegy 81 ezer férfi csináltott
 ruhát és elig 19 ezer télikabátot. Ez
 a meynység az eredeti fogyasztásnak
 12, illetőleg 8 százaléka teszi ki.

Minden összehozva, két milliárdot
 fordít meg az a ruházódás, ami oly
 csekély összeg, hogy emellett bátran
 mondhatjuk, hogy Budapest veszedel-
 mesen halad az általános lerongyolód-
 ás felé.

Ezsel szemben le kell szőgesni azt
 a tényt, hogy a nyomorogó Budapesttel
 szemben a vidék erősen vásárol. Ma
 csak vidékieknek van pénzük és a bu-
 dapesti divatemberek, akik egykor le-
 nézőleg nyilatkoztak vagy gondolkodtak
 a vidéki vásárlóról, ma irigykedve
 nézik, ahogy azok daskálnak a divat-
 eségek földjajaiban.

— Drága a halotthamvasztás.
 Ésből jelenik: A krematórium a meg-
 nyitását december közepére tervezik.
 Egy hulla elégetése körülbelül egymillió
 esztrák koronába kerül.

Mussolini Ausztria felosztását tervezi

Pénzügyi konferencia Párisban — Morgannal.
 Anglia behajtja szövetségesei tartozását

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Róma, november 14. A „Popolo
 d'Italia” feltűnésteltető cikke kö-
 Mussolininek Ausztria felosztására
 irán uó állítólagos tervéről. Ausztria
 a Sant Germanban megállapított
 alakjában nem életképes és csak úgy
 tengődhet tovább, ha elanedik a
 reparáció terhét és ebben Olaszor-
 szágnak segíteni kell. Olaszország
 nem engedheti meg, hogy az Alp-
 sakkal szomszédos területek a Olasz-
 országra kényelmetlen államalakulattá
 legyenek, ezért illenzi a Németország-
 hoz való csatlakozást. Felső- és Al-
 sóausztriának B csel együtt Cseh-
 szlovákiához való csatlakozása volna
 kívánatos Olaszországra nézve.

Hivatalnok-kormány Német-
 országban

Berlin, november 14. A birodalmi
 kancellár a helyzetet megrendülnek
 tekinti, mivel a nagy koalíció magala-
 kulás, valamint a német néppártnak
 a kormányban való nem hivatalos
 részvételre terve meghívást. Valószínű-
 nek tartják, hogy a birodalmi elnök
 parlamenten kívüli szemlélyt fog a
 kormány újállásításával megbízni.

Páris, november 14. A közeli na-

pokban pénzügyi konferenciát fognak
 tartani, amelyen részt fog venni az
 amerikai Morgan is. A konferencia fel-
 adata, hogy tanulmányozzák az esakö-
 zöket, amelyekkel az európai pénzügyi
 válságon segíteni lehet.

Anglia nem enged el szövetségesei
 tartozását

London, nov. 14. Lloyd George
 Walsbea beszédei mondott, amelyen
 utalt arra, hogy bukása után Európá-
 ban nagy dolgok történtek. Francia-
 ország, mely az ő bukását nagy ujjor-
 gással fogadta, azt hitte, hogy a jóvá-
 tétel kérdéseben kedvező eredmé-
 nyeket fog elérni. Most már láthatja,
 hogy a reparáció kérdése nem oly
 könnyen oldható meg és a francia ve-
 zető államférfiak konstálhatták, hogy
 a francia páns a német márkával
 együtt ruhán a mélységbe. Európa
 pénzügyi rendszere meg van ingatva és
 ezen a jelenlegi módszerrel nem le-
 het segíteni.

Bécs, nov. 14. Churchill lord Dun-
 desban beszélt és hangsúlyozta, hogy
 Anglia szövetségeseiért sem engedheti
 el a tartozásait.

Válság az antantban Konstantinápoly miatt

Anglia a saját felelősségére cselekszik. Poincaré
 visszautasította a londoni meghívást. Nem merik
 Konstantinápolyban kihirdetni az ostromállapotot

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, november 14. A lausannei
 konferenciát az angol kormány kéré-
 sére november huszadikáig elhalasz-
 tották. A közbeeső időben lord Curzon,
 Poincaré és Olaszország képviselője
 megbeszéli követendő magatartásu-
 kat. Anglia és Franciaország a mag-
 köztendő szerződés tekintetében egy
 véleményen vannak, katonai szem-
 pontból is teljes az egyetértés.

London, november 14. Lord Curzon
 kijelentette a saját képviselőinek, ha
 a keleti kérdésben a szövetségesek
 nem értenek meg egyezséget és nem
 jutnak meg egyezsésre, Anglia el-
 van határozva, hogy saját felelős-
 ségre cselekszék.

Az angol lapok kivétel nélkül tá-
 mogadják a kormányt az a török kér-
 désben követett politikáját. Hang-
 sul, ezek, bár az el általános választók
 előtérbe a kormányt szemben a
 legelősebb hercei virják, a török
 kérdésben nincs véleménykülönbség
 párt és párt között.

Poincaré nem megy Londonba

Páris, nov. 14. Harding angol
 nagykövet hirtelen a francia külügy-
 minisztériumban, az angol kormány
 nevében meghívta Poincarét Lon-
 donba, hogy ott Curzon lord kül-
 ügyminiszterrel tárgyaljon. Poincaré
 nem fogadta el a meghívást azzal
 az indoklással, hogy nem hagyja el
 Párisot és az olaszok nélkül nem tár-
 gyalhat. Az olaszok pedig nem man-
 nének el most Angliába. Kérte
 Cur. ont, jő j n Franciaországba, Pá-
 risban, vagy Nizsában hajlandó tár-
 gyalni. Curzon még e nap válaszolt:
 nem hagyja el Angliát és kéris
 Poincarét, küldje Londonba a lausan-
 nei francia delegáció valamelyik
 tagját.

Páris, november 14. Lord Curzon
 kérte Poincaré miniszterelnököt, hogy
 a lausannei konferencia előtt tűzzön
 ki egy napot a vele való megbeszél-

léssre. Poincaré válaszában kézzek
 nyilatkozott az előzetes találkozásra,
 amely november 19-án Párisban
 lesz.

A szultán gárdája a kemalisták-
 hoz pártolt

Páris, november 14. Az angol-
 francia feszültség a keleti kérdésben
 elérte tetőpontját. Londonban azt pa-
 rasszolták, hogy Franciaország Angli-
 ával és Olaszországgal ellentétben
 képviselőit nem hatalmasa fel a
 szükséges ren szabályokra s az os-
 tromállapotra. A konstantinápolyi szö-
 vesítés megbizottak közben álla-
 don sürgetik a lausannei értekezlet
 megnyitását, meri minden halasztás
 beláthatatlan következményekkel jár-
 hat. Az cs. romállapot nem merték
 kihirdetni, mert attól tartanak, hogy a
 törökök támadással felelelek. Meg-
 erősítik a hírt, hogy a szultán gár-
 daja átpártolt a kemalistákhoz.

Olasz páncélos ment Konstantiná-
 poly elé

Páris, november 14. A Hava-
 ügynőség jelenté: Ha a törökök meg-
 fogják szérián a madani egyenest
 és megtámadják a szövetséges
 patot, a francia kormány szigorú
 lépésre fogja elhatározni magát. Poin-
 caré jegyzőket intézett az angol kor-
 mányhoz, amelyben közli, a konstan-
 tinápolyi ostromállapot kihirdetésének
 megakadályozása nem Franciaország
 hibája. Az olasz kormány a konstan-
 tinápolyi jelentések következtében egy
 olasz pincésost küldött a török fő-
 város elé.

Bukarest, november 14. Dacia kül-
 ügyminiszter katonai kiküldöttekkel
 együtt holnap utasik Lausanneba. A
 delegáció többi tagjai már szombat este
 elutaztak. A lausannei konferencia
 megnyitása előtt a delegációk előzetes
 összejövetele gyűlnek egybe.

Markovits F. ékszerész,
 Cluj, Wesselényi-utca 20. sz.

Arany- ezüst ékszerek, kineezüst és ezüst dísz tárgyak
 választéka. Szöld és pontos kiszolgálás. Tört aranyat,
 ezüstöt, brilláns legmagasabb napi árakon veszek. 1933

Monopólium lesz az elvámolás és a tranzitó

Ismét mellőzték Erdély érdekeit

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A romániai szállítási problémának
 rendezése során még elsam, ocsendased-
 tek a feligatolt kedélyek és méris
 újabb sérelmes intézkedés nyugtalanítja
 a szállító cégeket, a kereskedőket, im-
 portőröket és így közvetve a fogyasztó-
 k nagy tömegét. A kereskedelem-
 ügyi minisztériumban új rendeletet
 dolgoztak ki, amely elrendeli, hogy

az áruk elvámolását és tranzitál-
 ását csak a kormány által meg-
 bízott cégek végezhetik.

A rendelet főbb vonásaiban hasonlít a
 kantonális-randelethez és annak privi-
 légimával kíván kedvezni a kormány-
 hoz közelálló monopóliumtulajdonosok-
 nak. A romániai szállítók, kereskedők
 és importőrök körében élénk feltűnést
 keltett a kormány monopóliumizálási szán-
 déka s különösen azt sértelmű, hogy
 ha a minisztérium orvosolni kívánja
 a jelenlegi körülményes elvámolási el-
 járás nehézségeit, régi gyakorlatához
 hiven nem hallgatta meg a kereske-
 delmi és iparkamarát és a gyakorlati
 szakemberek véleményét. A kormány
 csak a regátbeli érdekeltségek bevoná-
 sását tartotta szükségesnek, a csalt
 területek érdekeinek szószólói azonban
 esuttal is mellőzték.

Az elvámolás és a tranzitálás mo-
 nopóliumizálására vonatkozó rendeletet kü-
 lönben a minisztérium már elfogadta
 és azt a „Monitorul Oficial” legköze-
 lebbi száma már nyilvánosságra is
 hozta.

Támadják a bajor nemzeti
 szocialistákat. Márönből jelentik: A
 „Munchener Neueste Nachrichten”
 szerint a jelenlegi bajorországi nem-
 zeti szocialista mozgalom arra indította
 a demokrata frakciót, hogy megjelen-
 jék a miniszterelnökkel, a belügymi-
 niszterrel és a rendőrfőnökökkel és
 rámutasson asokra a veszedelmekre,
 amelyek a nemzeti szocialista mozgal-
 lom ol a körszere és nyugalomra
 származnak. A demokrata frakció ex-
 alkalommal felvilágosítást kért a kor-
 mánytól, hogy a mozgalommal szem-
 ben minő eszközöket kíván alkalmazni,
 egyben magyarázatot kért smiatt, hogy
 bizonyos állami szervek a nacionalista
 mozgólóssal szemben passzivitást
 tanúsítanak, sőt részben támogatják is.
 Az egyesült szocialdemokrata párt is
 hasonló kérdéseket intézett a minis-
 terelnökhöz. Hír szerint a bajor néppárt
 körében is ellerendsabályokat ter-
 vennek a nemzeti szocialisták ellen.

Akinek Anglia háborus kár-
 térítést fizet Londonból jelentik: A
 hollandi kormány hivatalos jelentést
 adott ki, hogy Anglia teljes összeg-
 ben megtérítette mindazokat a károkat,
 amelyeket a haborn idején angol repülő-
 gépek bombái Hollandia területén
 okoztak.

HA könnyedén és elegán-
 san a társaságban
 mozogni, iratkozzék be

Barnáné
 asszony

Dalozze- és modern tánc-
 tanfolyamára délelőtt 10-12,
 délután 4-6 óra között a
 PARK-KÁVÉHÁZ emeleti ter-
 mében Előjegyzések Lepage-
 nál, Friedmannál, és d'Ornál

Nyomdaáthelyezés.

Modern felszerelésű könyvnyomdánkat magnagyobbítva áthelyeztük
 Cal. Reg. Ferdinand (Wesselényi M.-u.) 16 sz. alá (Sport áruház udvarán)
 Olcsó árak! Meghívásra képviselőinket küldjük! Olcsó árak!

Albert és Rosenberger

Nacionalizálják a kolozsvári Ganz-üzemet

Metes prefektus jóváhagyta a városi tanács döntését

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kolozsvár villamos műveinek bérletére, mint megírjuk, egyetlen pályázat érkezett be a Ganz-cég részéről. A város által elfogadott ajánlatot tegnap terjesztették Metes prefektus elé. A bizottságban, amely a vármegyeházaán megjelent dr. Pop primár, dr. Socol Aurél és Crainic városi tanácsoson kívül Jancsó főfelügyelő és Kompanek igazgatóváltók részt a Ganz képviselőiben. Két órai tárgyalás után a prefektus kijelentette, hogy jóváhagyását haladéktalanul megadja, ha a Ganz cég képviselői megbízólevelük felmutatása után nyilatkozatot írnak alá, amelyben beleegyeznek abba, hogy nacionalizálják a vállalatot.

A pályázó cég megbízottai akkor visszavonultak a nyilatkozat megválasztására s ezalatt Metes prefektus informálta a sajtót, hogy milyen feltételekkel teszi a városi tanács döntését jóváhagyását.

— Annak, hogy az ajánlatot elfogadjam, az a legfőbb feltétele, hogy nacionalizálják a Ganz-cég létesítményeit. Ez az státus már két év óta esedékes, mert a vállalat egyre halasztotta a nacionalizálást, de most feltétlenül meg kell adnia az ahhoz, hogy Kolozsvár villamos üzemébe egy belső cég keretében legyen. Ezzel a határozathozatal fel-függettettem, amíg a Ganz-cég képviselői nem nyilatkoznak, hogy elfogadják-e a nacionalizálás tervét az általam ajánlott formában.

— A nacionalizálást szerintem

ugy kell végrehajtani, hogy a Ganz-cég hatvan napon belül új részvénytársasággá alakul át, amelyben negyvenöt százalékgig Ganz-ék, a többi ötvenöt százalékgig pedig a város vállaljon érdekeltiséget. Ezzel kapcsolatban van még egy természetesen feltétel, és pedig az, hogy az új részvénytársaság igazgatói tagjait 4-6 arányban válasszák meg, azaz a Ganz-cég részéről négy, a város részéről pedig hat ember kapjon helyet az igazgatóságban.

Ehnyit mondott Metes prefektus. Értésüléseik szerint azonban a Ganz-főnöki ajánlat elfogadásának még egy feltétele van. A prefektus szerint azt is kikötötte, hogy a villamos üzem kibővítéséhez szükséges gépeket belöldi gyáratól kell beszerezni az új berendezések. Ezt a kérdést úgy gondolja megoldani, hogy a gépek előállítására a Ganz-cég, vagy esetleg más érdekeltég gyárat alapít Kolozsváron.

A tárgyalás újabb megnyitása előtt egy husztagsú küldöttség jelent meg a prefektusnál Baláss Gyula kamarai titkár vezetésével, amely először népes értekezletet tartott a kamarában és ennek a határozatát közölte Metes prefektussal. E szerint a kolozsvári gyárakat, kereskedők, iparosok és fogyasztók elfogadására ajánlják a Ganz-cég pályázatát. A küldöttség helyeslést fejezte ki a nacionalizálásért is, amelyet írásbeli nyilatkozatban a Ganz-cég képviselői is elfogadtak.

A nemzeti kisebbségek nagy sikere a lengyelországi választásokon

80 képviselővel jutottak be. A zsidó nemzetek 35 mandátumot szereztek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Varsó, november 10. Lengyelországban lezajlottak a parlamenti választások. Az a nagy-ráru apparátus, amellyel az ország legnagyobb néphibbsége küdelembe indult, győzelemhez jutatta a nemzeti zsidóságot úgy a lengyel többséggel, mint az elszakított biadistákkal és a Poale Zion tagjaival szemben, akik eddig egyetlen mandátumot sem tudtak szerezni. Egyedül csak Galiciában néhány kerületben tizenkét exponált cionista jelöltet választottak meg. Lembergben megválasztották dr. Reich, a cionista szervezet elnökét és dr. Rosmarint, Satrijben szintén dr. Reich és dr. Ringelt, a szrijvidéki kerületben is két cionista jutott mandátumhoz. Przemyszlben ugyancsak dr. Reich lett az egyik képviselő, zivány megválasztották még Frcstzig cionista jelöltet. Drohobycban szintén két cionista jelölt győzött. Plock képviselője Hartigles lett, a tilystoki mandátumot dr. Fortstein szerezte meg zsidó nemzeti programmal. A többi kerületből még nem érkezett pontos eredmény, de

a jelentések egyöntetűen a zsidó nemzeti párt fölényes győzelméről számolnak be.

A lembergi cionisták imponáns választási sikere természetesen óriási lelkesedéssel töltötte el a város és a kerület zsidó lakosságát. Az egyesült zsidó nemzeti pártok listájára sokkal több szavazatot jutott, mint ahány szükséges egy mandátum elnyeréséhez. A zsidó választók

összessége körülbelül negyvenezer, ezek közül 24164 a cionista listára szavazott, 3091 a „Bund“-ra és csak 439 a Poale Zion jelöltjére. A többi szavazat a lengyel szocialistákra és a centumpártira esett. Sokan, főleg az asszimiláltak, nem vettek részt a szavazásban.

Az ortodoxia egységesen a zsidó nemzeti jelöltre szavazott, még a Lembergben tartózkodó csodarábbiak is.

Érdekes, megindító látvány volt, amint galambfész zsidó asszonyok és főfőhér férfiak órákhosszat ácsorogtak a választási helyiség előtt a szünetes időben. A cionista asszonyok és lányok, a főiskolai ifjúság és a kereskedelmi alkalmazottak, valamint a zsidó kereskedők egyteléneki tagjai pihénés nélkül, reggeltől napestig vettek részt a választási munkában. Kivülük ugyancsak minden házban önkéntes agitátorok akadtak, ismeretlen férfiak és nők, akik egyenként vezették szomszédokat a szavazóurnák elé. Még a zsidó kórház lakói is elmentek szavazni.

Erra a lelkes munkára főleg azért volt szükség, mert a lengyel nemzeti demokraták szerveződéses módon agították listájuk győzelméért. Az utolsó órában egy antisemita heccre tűző felhívást bocsátottak ki, amelyben a lengyel nép ellenségének deklarálják a zsidókat és azt állítják, hogy a zsidók 1918 novemberében forróvízzel megtámadták a lengyel katonákat és felhívják a keresztény

lakoságot, siessen az urnákhoz, mert különben a cionisták a másik mandátumot is megszerezik. A legelőkelőbb lengyel társaságok hőgyeit mint futárokat, akik szavazókat aktiváltak, az spóciók is előjöttek a kolozsból és a diákok tömegesen vitték urak elé a súlyos betegeket, nyomorúkat és aggyastyánokat. A papság, amely már hetekkel előbb megeskette hivat, hogy a nyolcas listára szavazzanak, testületileg volt részt a szavazásban. A nemzeti demokraták listájából dr. Glabinsky tsnár és az 1918. évi véres pogromokból ismert Maczynski brigádéros, a szocialdemokraták közül eddig csak Hausner méraók került ki győztesen.

Varsóban 363 ezer szavazatot adtak le. Ebből hatvan ezer szavazatot a nemzeti kisebbségek választási blokja, melynek listájából két zsidó jelölt, Grünbaum és Kirchbaum megválasztása biztosra vehető. A volkisták közül csak N. Prilnekit választották meg. Ugylátszik, hogy a bundisták és poslecionisták eg ész Lengyelországban mandátum nélkül maradnak.

Lodban a kisebbségi blok listájával egy zsidó képviselő, dr. Rosenblatot és egy nemzeti jelöltet választottak meg. A harmadik kisebbség program, szintén zsidó jelölt megválasztása még nem biztos. Vinnában a zsidó dr. Wygobicki került be a kisebbségi blok listájával, de még egy zsidó jelöltnek vannak esélyeségei. A volkisták városi mandátumukban kívül az egész országban kibúttak. Erre való tekintettel haj-

landónak nyilatkoztak, hogy a holnaputáni szenátorválasztásokon minden kerületben listájukat a kisebbségi blok javára visszavonják, ha a blok egy mandátumot enged át ezrébe. Megegyezés azonban ebben a kérdésben aligha fog létrejönni.

A nemzeti kisebbségi blokja eddig nyolcvan mandátumot szerezett.

Ezek között mintegy harminc zsidó nemzeti programmal fellépett jelölt van. A delegációi mandátumok ebben a számban nem szerepelnek. Az ottani győzelem után a keletgalicai cionista végrehajtóbizottság november 15-re összehívta a párttanácsot. Az ülés napirendjén elsősorban a választási eredmény után szűkséggé vált kiegészítése a végrehajtóbizottságnak, a napipolitikai aktuális kérdéseinek megbeszélése és a Keren Hajeszód negy téli akciója szerepel.

Varsó, nov. 14. A parlamenti választásairól még a következőket jelentik: A szejmválasztásokon Galiciában tizenhét, a régi Lengyelországban tizennyolc zsidó jelöltet választottak meg. A nemzeti zsidópárt egyes városi több kerületben is kapta mandátumot, így például dr. Reich nyolc, Frcstzig lapserkesztők négy, dr. Rosmarint is négy helyen választották meg. A lelkesedés és a választásban való részvétel minden várakozást felhált. Dr. Reich a zsidó szavazatok kilencvenkét százalékát kapta. A szocialdemokraták eddigi mandátumaiknak majdnem a felét elvesztették. A bundisták és kommunisták egyetlen jelöltjüket sem tudták behozni.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan akarják stabilizálni a márkát

Aranymárkát, nagy kölcsönt és a jövátételi törlesztések szüneteltetését ajánlják az antant-szakértők

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, nov 14. A német márká stabilizálásának tanácskozására kiküldött antantbizottság befejezte munkáját. A bizottság, az elnök tagjai Vissering, Dubois és Kamentka, a birodalmi kormányznak legutóbb átadta szakvéleményét, amelyben ezeket mondja:

A márká tartós stabilizálása mindaddig nem érhető el, míg meg nem szűnik a papirtinfláció és a kereskedelmi mérleg passzív lesz. A márká stabilizálásának előérése céljából az állami háztartásban követerdő legvalószínűbb takarékossággal ki kell irtani az infláció okait, továbbá el kell tüntetni a fizetési és kereskedelmi mérleg tetemes deficitjét.

A deficit

okai a következők:

1. A kivitel a termelési erőök csökkenése folytán lespadt;
2. A német áruknak külföldre való bevitelét megakadályozták;
3. Az idegen áruknak Németországba való behozatala, annak folytán, hogy mindenki siet az értéktelen márkától megszabadulni s bizonyos idegen árukat Németországba bebecsátani kénytelenek, továbbá a fokozott gabonabehozatal és az állandó szénimport folytán óriási módon megnövekedett;
4. A német tőke külföldre menekült és 5. a jövátételi számlából származó készletek és dologi teljesítmények nagy nyomatást gyakorolnak a közgazdasági életre.

Ha ezek az okok megszűntek, új értékmértő, egytized dollár értékű új arany-márkát kell teremteni.

A márká stabilizálása céljából pénzbankot kell felállítani a birodalmi bank által rendelkezésre bocsátandó 100 millió aranymárka tőkével és annak előfutárjéként a pénzügyminisztérium, a külföldi hitelezők és a birodalmi bank képviselőiből álló bizottságot kell alakítani. Ezenkívül szükség van 500 millió aranymárka kölcsönnek az eddigi valutában való beszerzésére.

Ernek a kölcsönnek a pénzbank rendelkezésére kell állnia, hogy az államháztartásban és a kereskedelmi és törlesztési mérlegben egyensúlyt lehessen helyreállítani az egész közgazdaság kiadásainak csökkentésével, a megjavított munkamódszerek alapján való termelés fokozásával, a munkaidő esleleges meghosszabbításával és a munkabérek leszállításával. Végül

szüneteltetni kell a jövátételi törlesztéseket

mindaddig, míg az államháztartás fölöslegéből lehet fedezni. Ha jogos a remény, hogy az imént felsorolt feltételek nem távoli időn belül teljesíthetők, kísérletet lehet és kell tenni, még pedig halsdörtalannal, a márká ideiglenes stabilizálására, mely célból a pénzbanknak rendelkezésére kell bocsátani az egész külföldi kölcsönt és a birodalom aranyának legnagyobb ugyanakkora összegét.

Belföld

(x) Groza Péter intervenciát az iparkamarai székházért. Megírta az Uj Kelet, hogy az iparkamarai székházat a hadtestparancsnokság rövidesen visszavádja eredeti rendeltetésének. Az igazság azonban még a mai napig sem léptek a megvalósulás stádiumába, mert a hadtestparancsnok még mindig talált kibuvót az kiköltésés alól. Az iparkamara dr. Groza Péter volt miniszter, a Fegyverszület elnökét kérte fel közbejártásra, aki a napokban felkereste

HA VORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen!

Ciuj, Calca Vitorlei 99 sz. m. Telefon 2-71. 187

Bukarestben a hadügyminisztert. A hadügyminiszter kijelentette Grossnak, hogy az ügyben szabad kezét biztosított Petala tábornoknak, tehát a tábornok intézkedése fölött az iparkamara székhez sorsa. Ertesztésünk szerint dr. Gross megérkezett Kolozsvárra és megkezdte Petala tábornokkal a tárgyalásokat. Mivel a hadtestparancsnokság számára az egyik kolozsvári káptalan már átalakították, minden remény megvan arra, hogy Petala tábornok nem fog akadályokat gördíteni a kamarai székhez kiírása elé.

(x) Az adóbecslés és felebbezések új rendje. Bukaresti távirat szerint a parlament pénzügyi bizottsága tegnapi ülésén a pénzügyi reformmal foglalkozott és megvitatta az adóbecslés, valamint a felebbezések kérdését. Elfogadta azt az indítványt, hogy a pénzügyminiszter mellett egy állandó bizottság szerepeljen, amelynek elnöke a szemmítőségek egyik tanácsosa, tagjai pedig a pénzügyminiszter által és az adózók által kijelölt delegátusok. E bizottság volna hivatva az elvi jellegű adóügyi felebbezések tárgyában dönteni.

(x) A fővárosi iparkamara gyarorió kereskedelmi iskola felállítását. Bukarestből jelentik: Mivel a gyarorió kereskedelmi iskola alapítói állami ünnepsége, amelyen Anghelescu közoktatásügyi miniszterrel együtt megjelentek a kereskedelmi és ipari élet vezető emberei is. Az új iskolát a kereskedelmi és iparkamara állítja fel, tagjainak adószakértőiből.

(x) Az erdélyi szeszgyárosok rendkívüli közgyűlése. Az Erdélyi Szeszgyárosok Szövetsége november 27-én Kolozsvárt, a vármegyeháza rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az osztrák területi mezőgazdasági szeszgyáraira szolgáló kormányintézkedéseket tárgyalták meg. A minisztérium kontingentálási rendjele és az agrárreform következtében az erdélyi és bánáti szeszgyárok súlyos válságba jutottak, amit főként az ipari és mezőgazdasági üzemek között már régebben fennálló ellentétesség, de különösen az a belső egyetlenség, amely most már három frakcióra tagolta az erdélyi szeszgyárosokat. Míg a tökéletes ipari szeszgyárosok egysége blokkba tömörültek, a mezőgazdaságiak, akiknek kompakt egységbe való megszervezésére a kolozsvári mezőgazdasági sajtó és a napilapok is széleskörű akciókat indítottak, két részre szakadtak. A nagyobbüzemi mezőgazdasági gyárak tulajdonosai a kormány részéről kiadott korlátozó intézkedések ellen csak úgy vélték védelmet találni, ha új investíciókkal kibővítik gyártelepeiket, feladják az eddigi jellegű és ipari szeszgyárra alakulnak át. Természetesen a kisebb gyárak ellenesséval fogadják ezt a törekvést, amely az egyébként is kedvezőbb helyzetben levő ipari gyárakat erősít, míg ők megszervezetlenül tovább is a legteljesebb bizonytalansággal küzdöttek volna. Az Erdélyi Szeszgyárosok Szövetségének november 27-én tartandó rendkívüli közgyűlésén megkísérik a belső ellentétek eliminálását. Szakkörökben remélik, hogy sikerül közös bázist teremteni és a válságba jutott romániai szeszgyári minden jogos érdeket kielégítő megoldáshoz juttatni.

(x) Készül az erdélyi bankvezetők. Az Erdélyi, Bánáti, Körösvidéki és Máramarosi Országos Bankszindikátus nagyváradi elnökséje bizottsága most kiadta az október 10-én Nagyváradon tartandó alakuló közgyűlésre szóló meghívót és alapszabálytervezetet az összes pénzügyintézetekhez. Az alakuló közgyűlési megelőzően körzeti értekezletek lesznek a nagyobb városokban. Az elnökséje bizottság ideiglenes irodahelyisége a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben van. Azok a pénzügyintézetek, amelyek a postai kasszákban, vagy

adminisztrációs elnökséiből legközelebb november 18-ig a meghívót és az alapszabálytervezetet meg nem kapták, forduljanak az elnökséje bizottsághoz.

Közlés

(x) Zürichi hírlap november 14-én: Berlin 7. Prága 17.40, Budapest 22.50, Bukarest 350.

(x) A magyar-cseh és a magyar-lengyel kereskedelmi tárgyalások. Budapesti hírlap: A hatékony tartó magyar-cseh gazdasági tárgyalások eddig nem fejeződtek be, ma még olyan a helyzet, hogy jóslásokba sem lehet bocsátkozni, mikor érnek véget. Mindkét részről — tudvalevőleg — hónapokon keresztül köztették elő a tárgyalások anyagát, de ezt a munkájukat a felmerült ellentét miatt többször félbe kellett szakitaniok. Most az utolsó végül mégis megkezdődtek a tárgyalások és Budapesten, valamint Prágában összehívték a szakértőket, mindkét a legnagyobb örömmel fogadta ezt a hírt a hivatalos körökben is sok reményteliséggel tekintettek a tárgyalások elé. A megindult gazdasági tárgyalások pozitív eredményei azonban nem jelentettek olyan gyors tempóban, mint ahogy azt remélték, és még ma is sok nehézséggel kell megküzdniök a megbeszélteknek, akik minden erejükkel arra törekvésnek, hogy a felmerült akadályokat eliminálják. Minden remény megvan azonban arra, hogy a tárgyalások a legteljesebb sikerrel fognak végeződni. Legyőzöttségük csak egy pár nappal ezelőtt kezdődtek meg a gazdasági tárgyalások, de ezekről pontos jelentések még eddig nem érkeztek. A tárgyalás anyagában igen fontos kérdések vannak felvetve és ezek között szerepel a kedvezményes vámtelek megállapítása is. A lengyel tárgyalások kedvvel körülmények között kezdődtek meg s előrelátásilag már a legrövidebb idő alatt be is fejeződnek. A kereskedelmi és gazdasági érdekeltségek a lengyel tárgyalásoktól nagyon sokat remélnek, mert így látják biztosítva a magyar külkereskedelmis zavartalan továbbfolytatását és fejlesztését.

(x) Az építőanyagok ára Magyarországon. Budapesti hírlap: A magyarországi építőanyagok hirtelen emelkedtek a következő hódifarku tesztelésre 14-17 ezer korona, málpala 70-100 ezer, kisméretű fatégta 12.800-13.100, nagyméretű téglá 16.800-17.100, nagyméretű mészkömböglá 13-14 ezer korona. Cementárak: mák 1390, nyergesüfalu 1400, budai, labattai, belapfalvi és oromendi 1650, egypti 1700, román cement 850 korona metromérszámúként. A favalégek most 1100 korona, míg a szénélégek most 1000-1100 koronába kerül.

(x) Románia amerikai adóssága. Washingtonból táviratozzák: Románia amerikai adósságainak ügyében kiküldött román delegáció tagjai: Antonescu és Antoniadé tárgyalásokat folytattak az adósságok konszolidációját végző bizottság tagjával. Románia naborus adósságai Amerikával szemben 41 millió dollárra rúgnak.

(x) Sikerrel fejezték be az angol-cseh kereskedelmi tárgyalásokat. Prágából táviratozzák: Az angol-csehszlovák kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat sikerrel befejezték.

KÖZPONTI TÉLIKERT
TAYOL, SYLVIA és a közkezdelt régi tagok teljesen új műsorral. Nyitás 9 órakor. Lloyd 1014

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habima Zsidó Színpad

Heti műsor
Szerda: Közkívánatra: Gólem.
Csütörtök: Die Kale mit 3 Chusanom.
Péntek: Nincs előadás.
Szombat: Jenkel der Schmlt von Pinski.
Vasárnap: Ugyanaz.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor
Szerda: Az új királynője. (Operett-újdonosság, 4-édször. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 38. sz. B.)
Csütörtök: Szent Antal csodája és Crainquebille. (Először. Az irodalmi munká-ciklus 2-ik bérletestője. Premier helyárrakkal.)
Péntek: Szent Antal csodája és Crainquebille. (Másodszor. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 39. sz. C.)
Szombat d. u. fél 4-kor: Sándor Mátyás. (III) I. rész. Igen olesó mozi-helyárrakkal.
Szombat este 7-kor: Az ártatlan Don Juan. (Újdonosság, először. Premier helyárrakkal. Premier bérlet 15. sz.)
Szombat este 10-kor: Bucsukeringő. (Operett-újdonosság 8-édször. Premier helyárrakkal.)
Vasárnap d. u. 3-kor: Cigánygrófnő. (Olesó-helyárrakkal.)
Vasárnap este 7-kor: Az ártatlan Don Juan. (Újdonosság, 3-édször. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 40. sz. A.)
Vasárnap este 10-kor: János vitéz. (106-pdször. Premier helyárrakkal.)
Hétfő 7-kor: Az ártatlan Don Juan. Újdonosság, 3-édször. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 41. sz. B.)
Hétfő 10 órakor: Az új királynője. (Operett-újdonosság, 5-édször. Rendes helyárrakkal.)
A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei

Az ártatlan Don Juan. Az utóbbi évek legvidámabb s egyben a legártatlanabb bohózatára készülnek most szorgalmasan a színházal. Az Ártatlan Don Juan tényleg ártatlan darab abból a szempontból, hogy semmi pikantéria, semmi sikamlóság nincs benne, de kacagtató ötlet, szípközölő szellemesség, mulatságos helyzet, komikum van benne, hogy három esti előadásra is bőven telnek belőle. Német bohózat, abból a fajtából való, amelyet a Mongodin ur feleségében s a Sabinók elrablásában ismertünk meg. Bizonyos, hogy nálunk is ellenállhatatlanul fog tetszeni s 7-10 óráig visszhangzani fog a magyar színház nézőtere a harsogó kacagástól. Az Ártatlan Don Juan egyelőre három egymástutáni estére: Szombatra, vasárnapra és hétfőre van kiülve s mind a három előadásra most árusítják már a jegyeket.

Három éjjeli operett-előadás. Az e heti éjjeli előadásnak igen érdekes és változatos műsora van. Szombaton éjjel pont 10 órai kezdettel a diadalmas sikerű Bucsukeringő-t, Strauss operettjét adják Kolbai Ildikóval, Somogyi Emmivel, Neményi Lúlivval, Kaddobó Duóival, Tarnai Terivel, Tompa Bélával, Berkivel, Bánásszal, Nagy Gyulával, Rét-helyvel a főszerepekben.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem mozgóban: szerdán fut még az Atlantic-filmvétel nagyszíri amerikai attrakciója! Egy világhíres kurtizán.
Uránia mozgóban: az Apollo-filmvétel csodás artista-szenzációja, a fejnélküli lovas megy, vasárnap kivételével, az egész héten. Szerda csütörtökön a második fejezet kerül bemutatásra: A Belly-Cirkusz.

Tapéták
minden kivételben készítenek
Szécsi Sándor és társai
Bulevardul Bertinlet (Kossuth sz. u.)
11-13. szám. 1356
Lakások tapétázását vállaljuk.

Még sehol és soha nem voltak kaphatók készen olyan kitűnő öltöngők, felöltők, fluruhák,
mint most 1433
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Főter 10 sz
Szövetek nagy választékban

SPORT

Labdarúgás

A kolozsvári bajnokság állása. A november 12-én botrányos körülmények között lezajlott mérkőzés után a kolozsvári kerület elsőosztályú bajnoki listája a következőképpen alakult: 1. Haggibbor 7 pont, 2. KMTE 6 pont, 3. Victoria 4 pont, 4. KAC 4 pont, 5. KKASE 4 pont, 6. CFR 3 pont, 7. Univerzitatea 2 pont. Jel azelő a kolozsvári csapat-sorok gólképtelenségére, hogy a hét kolozsvári elsőosztályú csapat közül egyedül a Haggibbor (4:2), KAC (2:1) és a Victoria (3:1) rendelkezik aktív góllal, míg a többi csapatok mind több gólt kaptak, mint amennyit adtak. Kivétel e tekintetben egyedül a KMTE, amely (1:1) gólrányával semleges mérleggel rendelkezik, bár az adott gólok száma százalékát kapta vissza.

Beke Lajos, a KKASE kitűnő futója, mint futballista mutatkozott be a kereskedőcsapat november 12-iki bajnoki mérkőzésén. Beke a balszélső posztján debütált teljes sikerrel.

Ifjúsági eredmények. A november 12-én tartott ifjúsági bajnoki mérkőzések során a KKASE ifj. 4:1 (1:1) arányban győzött az Univerzitatea ifj. ellen. A KAC ifj. 3:0 (2:0) arányban verte az Elit csapatát, amely a harmadik gól ellenpartálva levonult. A Victoria ifj. 2:1 (1:1) arányú győzelmével két pontot szerzett a CFR ifjúsági csapatával szemben, míg a Haggibbor ifj. 3:0 (0:0) eredménnyel végzett a KMTE ellen.

Box

Salvan Virgil boxmérkőzése Budapesten. Budapesti hírlap: Salvan Virgil, az ismert román sportember és boxbajnok, aki tanulmányai befejezése végett jelenleg Budapesten tartózkodik, tegnap este el látogatott régi klubjába, a MFC-be, ahol Mirkovszkyval, a klub kitűnő trénerével három menetben meccsben ütközött meg. A harmadik menetben különös bánsággal verte Mirkovszkyt. Egy állva célzóit horogtásra eltalálta Salvan koponyáját, amely a szomban olyan erősen bizonyult, hogy Mirkovszky hüvelykujját törte. Ez alkalomból a budapesti lapok megírják, hogy Salvan anakidjén az angol középsúlyú bajnokot is legyőzte.

Előző szerkesztő DR. MARTON ERŐS
Cím: BUDAPEST, Gyomai és Kladosházak 3.7.

Róka
Szörnyeteg és Kelmé tisztítás
a legszebb kivitelben a
„Kristály“-nál
Cluj e Telefon 500
Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban 1434

Eredeti gyári árban
kötött kabatok, sweaterek, harisngya és leztyű
Blatt
kötött-és-vött árak
Cluj, Főter 19.
1394

Megnyilt a Frenkel áruaktár str. Aprinjoavelo r (v. Gyufagyár-u.) 13. Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Ritánó száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasúti vágány

A Biblia irodalma

Rudolf Kittel

Die Psalmen

A legjobb német fordítás, magyarázó szöveggel. Ötszáz oldal. Ára füzve 90 lei, kötve 135 lei.

Paul Volz

Der Prophet Jeremia

Jeremiás próféta énekei, kommentárral. 450 oldal. Ára 85 lei.

Kapható az Uj Kelet Könyv-
osztályában Cluj, strada Baron
L. Pop 10.

שאלות ותשובות Számlát postán
átadást mellett pontosan szállít 1944
Adler Már számlájára
Cluj, Piata Mihail Viteazul (Szé-
chenyi-tér) 39. Telefon 12-90.
Árjegyzék és הוצאת חינם.

Az összes
raktáron lévő
Kalapak
rendkívül olcsó
áron lesznek
kiadásitva
Moskovics Rózsika
Cluj, Unió-utca 9

Gyermek ruhák 1899
raktáron és rendelésre is
legizlesebben csak az
ADLER-cégnél
készülnek. Str. Iuliu Maniu
(v. Szentgyörgy-u.) 5. sz.

TŐZSDÉK	Lei	osah kor.	inárka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. marka	gödrár	holl. forint	török font	svájci kor.
Bukarest valuta deviza		505 508	255 2	1010	3050 29	68 710	2525 2075	712 680	702 712	235	103	127 161	15850 161			81
Bécs valuta deviza			925		13520	8100			330000				74000			
Prága valuta deviza			3850	201	57650	14150	42	12850	14425	509750		20	3150			
Berlin valuta deviza		285		500	1435	352		325	36500				733525	3075		
Zürich valuta deviza		1735	725	3565		2605	74	2225	2440			350	547.0			
Paris valuta deviza	1020	5090	20		28850	6125	2		70.5							
Budapest valuta deviza	1550	79	34	160		110	332		1 850		8		2530	981		460

Kereskedők és a n. é. közönség figyel-
mébe ajánljuk 40 mtr. hosszú külön **gyermekjáték-termünket**
Gyermekjáték kiállításunkon feltűnően olcsó árak!
Még soha ily nagy választék nem volt diszmű és bőráruban,
karácsonyi ajándékok szintén a legnagyobb választékban
Eisenstädter Fülöp és Tsa (v. Lakatos-áruház) cégnél Cluj, Deák Ferenc-
utca 11-13 Kereskedők külön engedélyben részesülnek!

Női és férfi
MŐHÉBÁZATOK
elegáns kivitelben készülnek
FUCHS
BŐRRUHÁÜZEM
Oradea-Mare, Calea Victoriei 1

Makói foghagyma
raktáron REITERNÉL
Timisoara, Scudier-tér 2

Külföldi libor és pezsgő **Lucullus**-nál Oradea-Mare,
különlegességek kaphatók Bémér-tér 1395

Szőrmék művészi feldolgozása

Eredeti modellek

Telefon: 12-12.

Déri Lajos,

Cluj, Strada Memorandului No. 3. (volt Unió-u.)

Perle Pamut a la DMG garantált szintaró **MOST** minden színben **ÉRKEZETT**
Galanterie és rövidárak !! állandóan raktáron !!
„PROGRESS” import cégnél Oradea-Mare

Használt gépeket vesz, mententéle javított gépeket szállít, javításokat eszközöl
Hoffmann Sándor okt. gépészmérnök Cluj, Székely-ut 2 sz. 919 Telefon 919

Papir és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja az iskola sasonra „Zea” első román krétagyár Cluj.

MEGNYILT Clujon a Bólyal-utcaiban MEGNYILT Rosmann Mihály szücsműhelye
ahol minden a szakmába vágó m. n. h. legújabb divat szerint pontosan eszűzők

Butorkereskedők és butorvásárlók figyelmébe!
Mielőtt szükségletüket beszereznék, tekintsek meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen **háló** ebédő és uzorobák kaphatók. Kedvező fizetési feltételek mellett is. Elvállalunk: szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek és bankok stb. berendezését.

Victoria Falpari és Mübutorgyár Részv.-Társ.
Târgu-Mureş — Marosvásárhely
Gyártelep: Str. Bererie (Sörház-utca) 17.
Üzlethelyiség: Szt. Georg (Szentgyörgy-u) 5.

MŰVÉSZI KIVITELŰ
nyomtatványokat, számlákat, árjegyzékeket, üzleti levélpapírokat, esküvői és bált meghívókat, disznyomásu borítékokat stb. gyorsan és pontosan szállít a
Kadima Nyomda és Kiadóvállalat R.-T.
Cluj, str. Baron L. Pop 10. Telefon 879
Névjegyek rövid idő alatt készülnek!

S. EISENSTÄDTER & Co
szücs és szőrme áruháza
Főüzlet: Calea Victoriei 2.
Fiók: Ovár (Szentlélek és Kínizsi-ut. sarok)
Szőrmeáruhában állandóan nagy készlet!

ság állása.
nyos körül-
mérkőzések
at elsősor-
vetkezőkén
7 pont, 2.
ri 4 pont,
SE 4 pont,
praitatón 2
é: oastár-
hogy a hét
sap: t köül
(2), KAC
l) re d-l-
ig a többi
t: kaplak,
vétel e te-
E, amely
ges mér-
az adott
ta visza.
E kiűd
utakozott
novamber
Bake a
ált teljes

november
ki mérkő-
4:1 (1:1)
versitása
0 (2:0)
csapát,
a protes-
ifj. 2:1
tét pontot
csapatával
t ifj 3:0
a KATR

zése Bu-
tik: Sal-
a sport-
tanulmá-
dolg Bu-
este el-
AFC ba,
kiűd
mocsben
anetben
tovaszyt.
re elt-
ly aon-
it, hogy
rie. És
k meg-
jén az
is le-

N ERNŐ
Hait 17.
OHOHO

k,
gő

gasabb
gáány
401, 298

